

19-06-2014

Reflectie over zelfportret

In feite niks nieuws, maar dankzij het mobieltje razend populair: de selfie. „Het is een soort chips.”

door **Simon Rood en Bart-Jan van Rooij** e-mail: redactie@ed.nl

EINDHOVEN - Bekende sterren doen het. Maar ook steeds meer ‘gewone mensen’. Thuis voor de spiegel, bij concerten of op verre vakanties. Zelfs bij ongelukken. Waarom fotograferen we onszelf zo graag en willen we dat voortdurend delen met de wereld?

Volgens Peter Achterberg, hoogleraar sociologie aan de Tilburgse universiteit, past de selfie bij de toenemende individualisering. „Vroeger hoorde je bij een kerk, was je aangesloten bij vakbonden. Nu draait het om persoonlijke ontplooiing waarbij het individu centraler staat”, aldus de hoogleraar. „Dat zie je terug op foto’s. Op school wordt dat al geleerd: iedereen moet zichzelf kunnen zijn. Tegelijkertijd is de selfie heel groepsgebonden: iedereen doet het en laat de foto’s aan elkaar zien.”

Dat deed ook een toeschouwer bij de Ronde van Italië. Winnaar Marcel Kittel stortte na de etappewinst totaal gesloopt ter aarde. Voor de toegesnelde fan hét moment om met een guitige kop een selfie te maken. Het leverde een stortvloed aan verontwaardigde reacties op. Achterberg: „Aan dat soort foto’s is in elk geval een beperkt reflectief vermogen aan te pas gekomen. Aan de andere kant: niet iedereen maakt dat soort half-onethische selfies. Er zijn blijkbaar nogal wat verschillen hoe mensen ermee omgaan.” Er was ook kritiek op een ‘Shellfie’, een foto waarbij

iemand poseerde bij de grote vuurbal tijdens de brand in Moerdijk begin juni. De foto was nep maar werd al snel een hype op Twitter.

Verslavingsdeskundige Herm Kisjes uit Eindhoven verklaart de selfierage uit de oermenselijke behoefte aan aandacht, erkenning en 'erbij willen horen'. „Mensen willen gezien worden.” Techniek (internet, smartphones) zorgt voor nieuwe mogelijkheden. „Mensen communiceren steeds korter. Na e-mail kwam sms, toen Whatsapp en nu communiceren we met beelden. Die dragen een gevoel uit dat we anderen willen laten zien. Dat we ergens bij waren bijvoorbeeld.”

Kisjes behandelt in zijn praktijk mensen die verslaafd zijn aan bijvoorbeeld gamen of overmatig gebruik van social media. „De een heeft meer erkenning nodig door likes dan de ander. Het is vluchtig, als een soort chips: lekker, maar geen volledige voeding. Het wordt problematisch als je gaat geloven dat die selfies werkelijk zijn wie je bent. Beeld op internet is vaak anders dan de werkelijkheid. Het is toch ook een stukje nep. Het is een heerlijke uitlaatklep, maar het moet niet je werkelijke gevoelens gaan verbloemen. Selfies komen wel eens ter sprake in mijn praktijk, maar is geen specifiek item. Het is niet zo dat ik een selfieverslaving constateer.”